

місце у парламенті, формувати уряд вже втретє [1]. У 2015 році партія втратила більшість у парламенті, отримавши 40,66% голосів, таким чином, посівши 258 місць парламенту.

Після виборів 7 червня 2015, 62-й уряд пішов у відставку відповідно до традиції. Оскільки жодна з політичних партій не отримала більшість місць протягом останнього обрання, кожна сторона намагалася сформувати коаліційний уряд, але безуспішно. Після цього Президент прийняв рішення про проведення дострокових виборів у Туреччині на 1 листопада 2015 року.

Як бачимо, з огляду основних політичних сил Туреччини – вони представлені лівими, центристськими та правими партіями. На останніх виборах влітку та восени 2015 р. ПСР отримала 258 місць у парламенті, РНП отримала 132 місця, ПНД отримала 80 місць. За неофіційними результатами 1-го листопада 2015 року, ПСР отримала більшість у парламенті 49,29% від загального числа виборців (315 депутатів), РНП отримала 25,50% (134 депутатів), а ПНД отримала 12% (40 депутатів) [5]. Інші незначні політичні партії не змогли пройти 10% поріг і залишилися поза парламентом.

Дане співвідношення політичних сил є балансом між основними ідеями, які присутні в політикумі Туреччини. Традиційними залишаються як прихильність західним ліберальним цінностям, так і невдоволення тими ризиками, які має подальша лібералізація країни за західним взірцем. Втім, коли ми оцінюємо партійну гаму Туреччини, не можна забувати про радикальні праві та ультраправі сили, які, особливо в умовах посилення радикального ісламізму в світі, демонструють невелике, втім постійне зростання кількості своїх симпатиків (якщо порівнювати результати виборів 2002, 2007 та 2015 рр.). Це означає, що ліберальна ідеологія не вирішує ті проблеми, які наявні в турецькому суспільстві та носять досить міцні настрої, пов'язані з поверненням країни до ісламізації. Втім, подальший розвиток цієї тенденції буде залежати від того, наскільки раціонально будуть розпоряджатися владними повноваженнями інші турецькі партії, насамперед ПСР.

Література

1. Justice and Development Party (AKP) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.akparti.org.tr/english>.
2. Nationalist Movement Party (MHP) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mhp.org.tr/mhp_index.php.
3. Republican People's Party (CHP) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chp.org.tr>
4. Şebnem Geyikçi The impact of parties and party systems on democratic consolidation: the case of turkey / Geyikçi Şebnem. – [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lse.ac.uk/europeaninstitute/research/contemporaryturkishstudies/papersyg20111.pdf>.
5. Turkey election: Ruling AKP regains majority – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34694420>.
6. Turkey's political parties – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wrhammons.com/turkey-political-parties.htm>
7. Wuthrich F. Michael Paradigms and dynamic change in the turkish party system / Michael Wuthrich – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.thesis.bilkent.edu.tr/0004027.pdf>.

УДК 327(043)

Булик М.В., кандидат політичних наук, доцент

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА МАЛЬТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Мальта здавна знаходиться на перетині міграційних та торговельних шляхів, не раз завойовувалася загарбниками. Привнесення різних культур на острови створило унікальний симбіоз, в якому особливу роль відіграють середземноморський, арабський, норманський, британський елементи. Водночас Мальта відносно недавно отримала незалежність від Великої Британії, тому в певному плані її зовнішня політика продовжує формувати власне бачення, що враховує унікальність положення даної країни. Фактично цей фактор покладений в основу зовнішньої політики Мальти. Так, зокрема, задекларовано тезу про необхідність активного використання вигідного географічного положення острова в Середземному морі на стику Європейського та Африканського світів. Особливу роль має відігравати принцип культурної універсальності острова, що перетворить його на посередника між Північчю та Півднем. Разом із тим, основою зовнішньої політики Мальти має бути європейська інтеграція. Саме членство в ЄС має створити фундамент для збільшення інвестицій в економіку Мальти та країн Середземномор'я.

В свою чергу, стратегічними завданнями зовнішньої політики Мальти є:

- максимальне використання геополітичного положення для політичної та економічної вигоди;
- участь в Європейському Союзі;
- укріплення двосторонніх відносин, насамперед, за сусідніми державами;
- сприяння процвітанню Середземноморського регіону та Близького Сходу;
- розвиток відносин з новими політичними та економічними центрами в світі;

– розвиток активних зв'язків з мальтійською діаспорою та сприяння розвитку мальтійської культури за кордоном;

– боротьба з тероризмом, нелегальною міграцією, наркоторгівлею;

– сприяння мирному врегулюванню міжетнічних та міжрелігійних конфліктів [1].

В умовах «Холодної війни» Мальта намагалася балансувати між двома полюсами світу. Водночас вже в 1970 р. вона підписала з Європейськими Співтовариствами договір про асоціацію, а вже в 1990 р. подала заявку про членство. При цьому в політичному середовищі Мальти не було єдності з даного питання. Так лейбористи виступали проти вступу країни до ЄС, вважаючи за необхідне продовжити політику неприєднання часів «Холодної війни». В 1993 р. Мальта отримала статус країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу, але в 1996 р. після парламентських виборів, на яких перемогли лейбористи, новий прем'єр-міністр Альфред Сант відкликав заявку. Вже згодом, після повернення до влади Націоналістичної партії, курс на європейську інтеграцію було відновлено і в 2003 р. на Мальті відбувся референдум з питання вступу до ЄС, який засвідчив, що більшість мальтійців виступає за це рішення. В рамках ЄС діє форум «Мальта - Європа», який розглядається в контексті громадянського суспільства та окремих громадян, а також як інструмент отримання доступу до структурних фондів союзу. Слід зазначити, що Мальта підтримує подальше розширення ЄС за умови виконання всіх необхідних вимог до країн-кандидатів. В рамках ЄС Мальта підтримує розширення співпраці з Африканським Союзом, Лігою арабських держав.

Особливі відносини пов'язують Мальту з Великобританією, яка володіла островами протягом двох з половиною століть. В 1800 р. британський флот захопив Мальту, прагнучи не допустити висадки там військ Н. Бонапарта та створити на островах власну військову базу. Мальта стала колонією, де знаходилася штаб-квартира ВМС Великобританії у Середземному морі. Під тиском місцевого населення в 1921 р. Мальта отримала обмежене внутрішнє самоуправління та право скликання двохпалатного парламенту, але при цьому питання стратегічного характеру залишалися у віданні англійського губернатора. Питання надання незалежності острову залишалось в центрі уваги політичних партій, які змінювали свою думку з цього приводу в залежності від ситуації. Так, в 1953 р. Націоналістична партія Мальти тезу про необхідність надання Мальті повного самоуправління, водночас питання зовнішньої політики та оборони мало спільно вирішуватися з британцями. Водночас лейбористи вважали за необхідне активно інтегруватися в конституційну та соціально-економічну структуру метрополії з подальшим отриманням права засідання в британському парламенті. Даний план отримав підтримку з боку населення на референдумі 1956 р., але в подальшому в умовах економічної кризи британці відмовили Мальті у необхідному фінансуванні, після чого лейбористи скоректували свою позицію у бік надання островам повної незалежності. Вже в 1958 р. кампанія за надання незалежності перейшла в активну фазу, після чого британський губернатор запровадив на Мальті надзвичайний стан. Переговори між сторонами результатів не дали і в 1959 р. було скасовано дію Конституції, що викликало лише активізацію дій прихильників незалежності. В цих умовах британці були змушені піти на поступки і в 1961 р. Мальта отримала внутрішнє самоуправління.

Разом із тим, питання надання незалежності вирішене не було. В 1963 р. в Лондоні відбулася конференція, внаслідок якої Мальта нарешті стала незалежною. Офіційно це відбулося 21 вересня 1964 р. але при цьому британці прагнули зберегти свій вплив над островами. Строком на 10 років було укладено «Договір про взаємну оборону та допомогу», за яким британські війська мали залишатися на островах. Водночас, в умовах фінансової скрути англійський уряд був змушений поступово зменшувати свою військову присутність на Мальті, більш того, відмовляючись від використання мальтійських промислових потужностей для ремонту кораблів. Вже наприкінці 60-х рр. ХХ ст. британці почали зменшувати і виплати за використання території країни під військові потреби, що викликало зростання безробіття і загальне невдоволення мальтійського суспільства. Скорочення виплат за користування територією змусило мальтійців переглянути структуру доходів до бюджету та почати реформування сфери економіки. В 1972 р. лейбористи, щ прийшли до влади, змусили британський уряд переглянути договір від 1964 р., збільшивши надходження від оренди військово-морських баз, однак вже в 1979 р. англійські військові покинули їх. До того ж, в 1974 р. Мальта перетворилася на республіку, внаслідок чого британська королева втратила почесний титул глави острову. Разом із тим, Мальта залишається членом Співдружності націй, намагаючись в її рамках розвивати активне економічне та політичне співробітництво.

Після набуття незалежності Мальта активно розвивала відносини з Північноатлантичним альянсом та, зокрема, США. Так було підписано угоду, за якою американські військові кораблі мали обслуговуватися у мальтійських портах. Пізніше, після приходу до влади Лейбористської партії в 1971 – 1975 рр. зовнішня політика Мальти була переглянута на користь нейтралітету, після чого було припинено режим особливих відносин з НАТО, закрито офіс організації та заборонено заходи кораблів ВМС США в порти Мальти. Залишаючись нейтральною, Мальта в 1995 р. приєдналася до програми НАТО «Партнерство заради миру», але, знову ж таки, в 1999 р. після перемоги на парламентських виборах лейбористів вийшла з неї. Таким чином, прагнення значної частини мальтійського суспільства та, зокрема, політикуму до дотримання політики нейтралітету щодо провідних гравців на світовій арені змушує уряд країни стримано ставитися до

можливості інтеграції Мальти в систему безпеки Атлантичного регіону. Водночас належність до ЄС створює додаткові можливості для забезпечення національної безпеки Мальти. Водночас на перший план виходить загрози, пов'язані з нелегальною міграцією, що, в свою чергу, пов'язано із політичними потрясіннями у Північній Африці.

Активно розвивалися відносини Мальти з Лівією за часів правління в останній М. Каддафі. Вони були встановлені після проголошення незалежності Мальти, але на початковому етапі через орієнтованість мальтійського уряду на тісні відносини з НАТО та Великою Британією залишалися на доволі низькому рівні. Вже в 70-і рр. XX ст. після приходу до влади на Мальті лейбористів двосторонні відносини потеплішали, більш того Лівія надала Мальті фінансову допомогу після того, британці закрили свої військові бази. Разом із тим, в 1980 р. між державами відбувся конфлікт, пов'язаний зі спробами Мальти почати пробне буріння нафтових свердловин на шельфі в зоні розмежування. Він не досяг активної стадії, в 1982 р. сторони домовилися про спільне звернення в міжнародний суд з питання розподілу територіальних вод та підводного шельфу. В 1985 р. було прийнято компромісне рішення з розмежування невеликої спірної ділянки прикордонних територіальних вод, але в цілому це питання залишається актуальним для двох держав. Парадоксальними чином, загострення двосторонніх відносин в 1982 р. стало, водночас, і можливістю їх поліпшити. Так, зокрема, було укладено договір про дружбу та співробітництво, на Мальті почала запроваджуватися політика мультикультуралізму, що виразилася у запровадженні обов'язкового вивчення арабської мови в мальтійських школах. 90-і рр. XX – початок XXI ст. також відзначилися тісною співпрацею Мальти та Лівії. Лише один випадок викликав загострення двохсторонніх відносин і був пов'язаний з вбивством засновника «Палестинського ісламського джихаду» Фатхі Шакакі агентами ізраїльської розвідки «Моссад». Налагоджена система взаємовідносин рухнула після початку громадянської війни в Лівії. Мальта стикнулася з неконтрольованою міграцією лівійців і необхідністю посилення захисту власних територій. Крім того, Мальта взяла на себе місію координації евакуації іноземних громадян з Лівії, що працювали там за контрактами.

Література

1. Strategic Objectives [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://foreignaffairs.gov.mt/en/Pages/Strategic-Objectives.aspx>.

УДК 327(71)(043)

Гаврилова Н. В., кандидат исторических наук, доцент

РОЛЬ АРКТИКИ ВО ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ КАНАДЫ

Арктика сегодня превращается в один из значимых регионов мировой политики. Это обусловлено целым рядом факторов. В первую очередь, это ее природные ресурсы. По некоторым оценкам, разведанных запасов минерального сырья недр Арктики составляет 2 трлн. долларов США. В том числе 180 миллиардов метрических тонн углеводородных ресурсов [7, с. 103].

Все это делает Арктику ареной жесткой борьбы за влияние и контроль над этим регионом. Участниками этой борьбы являются не только арктические страны, к которым относится Канада, но и целый ряд других стран, например Китай, ЕС. Этому во многом способствует отсутствие четко прописанного правового статуса региона, что дает право арктическим державам (США, России, Норвегии, Дании, Канаде) осуществлять свой суверенитет в регионе на основе соответствующих актов национального законодательства.

Канада первой в 1907 году заявила о пределах своих прав в Арктике. В порядке закрепления этих прав был принят закон «О Северо-Западных территориях». В 1926 году канадским законодательством было предусмотрено установление «Заповедника арктических островов, северные границы которого совпадают с границами арктического сектора. В 1929 году в Канаде были впервые законодательно применены границы ее арктического сектора. В 1982 году Канада подписала Конвенцию по моральному праву, которая определяла и принципы его распространения на Арктику и в соответствии ей расширила свою юрисдикцию над морским пространством до 12 миль, прилегающей зоны до 24 миль, исключительной экономической зоны до 200 миль. Это вызвало несогласие со стороны США, Дании и ЕС. Сегодня площадь ее полярных владений составляет 14 300 млн. кв. км. [4, с. 74] и она наряду с Россией имеет самое протяженное арктическое побережье. В отношении раздела Арктики Канады последовательно отстаивают секторальный подход, что сближает ее с позицией России в этом вопросе и несогласие со стороны США и Дании.

На рубеже веков Канада, как и все арктические державы, стала уделять особо пристальное внимание своим северным территориям, особо выделяя Арктический регион. В основу политики Арктики в этот период была положена доктрина арктического суверенитета, которая в этот период

Активно разрабатываются законодательные закрепления. Так, в 2000 году Оттава принимает документ под названием «Северные измерения внешней политики Канады», где были определены основные векторы и принципы деятельности правительства в этом регионе. Основные положения этого

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
XVIII підсумкової науково-практичної конференції
викладачів**

05 лютого 2016 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

МАРІУПОЛЬ – 2016

Мойсєєнко Р.М СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	146
Павленко О.В. АНАЛІЗ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ДОСВІДУ В ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	148
Павленко Є.А. СУЧАСНІ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА ФІЗИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНДИВІДА.....	149
Попович О.В. FUNCTION OF CULTURAL CREATION AS THE FACTOR OF A PERSON'S CREATIVE POTENTIAL.....	151
Тищенко Л.В. СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «ЖИТТЯ» З ПОЗИЦІЇ БАЗОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПАРАДИГМ.....	151
Фролова О.О. ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ ФІЗІЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	153
Циолковская А.И. ПСИХОЛОГИЯ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И СПОРТА.....	154

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Агєєва О.Л. АНАЛІЗ ВИГІДНОСТІ ПОЛІТИКО-ГЕОГРАФІЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНИ.....	157
Боярська Є.О. ПАРТІЙНА СИСТЕМА ТУРЕЧЧИНИ.....	159
Булик М.В. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА МАЛЬТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	160
Гаврилова Н.В. РОЛЬ АРКТИКИ ВО ВНЕШНЬОЇ ПОЛІТИКЕ КАНАДИ.....	162
Константинова Ю.В. КРАЇНИ АНДСЬКОЇ ГРУПИ: ЕТАПИ ІНТЕГРАЦІЇ.....	164
Мухіна М.О. ДІЯЛЬНІСТЬ ЕЛЕКТРОННИХ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЕЛЕКТРОННУ КОМЕРЦІЮ».....	166
Піддубний С.А. КЛАСИФІКАЦІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'Ї В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	167
Рябинин Е.В. ПРИЧИНИ И ПОСЛЕДСТВИЯ МИГРАЦИОННОГО КРИЗИСА В ЕВРОПЕ... ..	168
Трофименко А.В. МЕТОДИ ЛОБІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГРУП ІНТЕРЕСІВ КАНАДИ.....	170
Трофименко М.В. ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ НІМЕЧЧИНИ.....	172

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК ПОЛІТОЛОГІЇ, ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Слющинський Б. В. СОЦІОЛОГІЯ ТА СУЧАСНІ СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	176
Ємельянова Н.М. ІДЕЯ ВІЧНОСТІ ДУХУ В ФІЛОСОФІЇ МИСТЕЦТВА.....	178
Іванов П.М. ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛОГІЇ РОЗПОДІЛЬНИХ ВІДНОСИН ЗА УМОВ ПЕРЕХОДУ ДО РИНКУ.....	179
Цибулько О.С. ВИЗНАЧЕННЯ ЛЮДИНИ У СОЦІОЦЕНТРИЗМІ.....	180
Парлюк В.І. СТВОРЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАТОРСЬКОЇ ЕЛІТИ.....	181
Трима К.А. К ВОПРОСУ О МЕТОДАХ ПОЛИТИЧЕСКОЙ РЕКЛАМЫ.....	182
Смирнова М. СКОНТРАСТИВНИЙ АНАЛІЗ ФІЛОСОФСЬКОЇ КАТЕГОРІЇ «СВЯТОСТЬ» В ХРИСТИАНСЬКОМУ ДИСКУРСІ.....	184

СЕКЦІЯ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА З ПИТАНЬ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Кудлай В.О. КАТАЛОГІЗАЦІЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ЯК ПРОБЛЕМА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ.....	187
Нікольченко Ю.М. ІТАЛІЙСЬКА КУЛЬТУРА РАНЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ (ОСТАННЯ ЧВЕРТЬ V–ПЕРША ПОЛОВИНА XII СТ.).....	188
Орехова С.Є. РОЛЬ ТЕЛЕМАРКЕТИНГА В ОРГАНІЗАЦІЇ КАТАЛОЖНОЇ ТОРГОВЛІ.....	190
Петрова І.О. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «ДІЛОВА ГРА» У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ДОКУМЕНТОЗНАВЧОГО ЦИКЛУ.....	191
Рябуха Ю.В. НАГРАЖДЕНИЕ КРЕСТОМ ВИКТОРИИ ВО ВРЕМЯ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ.....	192
Сивак О.А. ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВНЗ.....	193